

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یکانه در چیرگی و توانایی،

تنها خدای را پرستیم

در سبانی از اصول دین، شماره شش

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۳

نام جزوه: یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶ هـ ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

فهرست مطالب

Error! Bookmark not defined. یک قانون ثابت و تجربی.

ark not defined. دانشی بی‌آغاز و بی‌انجام از ناکجا تا هر جا.

r! Bookmark not defined. دانش بیشتر - محصول عالی‌تر.

Error! Bookmark not defined. قابل مقایسه نیست.

Error! Bookmark not defined. چه زیباست کلام خدا.

Error! Bookmark not defined. چرا خدا داناست؟

Error! Bookmark not defined. فرق خالق و سازنده.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۵

جهانی گسترده و اسرارآمیز

اندکی دقت در آفرینش هر یک از موجودات، توانایی بی‌مانند آفریدگار را رویاروی دیده‌ی خرد جلوه می‌دهد. برای نمونه در مثال‌های زیر دقت فرمایید:

۱- سازمان دفاعی بدن^۱، مدت‌هاست نظر

دانشمندان فیزیولوژی را جلب کرده است.

دستگاه دفاعی بدن، سازمان پیچیده‌ای است که

شامل غده‌های لنفاوی^۲، غده‌ی تیموس، طحال، کبد و

مغز استخوان می‌باشد. سلول‌های موجود در این

اعضاء با اینکه از نظر ساختمان با هم اختلاف دارند؛

---

۱. سیستم ریگولوآندوتلیال.

۲. که سازنده‌ی لنفوسیت - نوعی گلبول سفید - می‌باشد.

۶ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

هدف مشترکی را تعقیب می‌کنند و آن: مقاومت در برابر عناصر بیگانه، چون میکرب‌ها و سم‌هاست. در این میان، گلبول‌های سفید - که در غدد لنفاوی متمرکزند - به‌ویژه نقش مهمی دارند.

هنگام ورود یک جسم خارجی به بدن، گلبول‌های سفید - که بین ۷ تا ۳۰ میکرون^۱ اندازه دارند - فوراً متوجه کانون میکربی می‌شوند و به روش‌های گوناگون از گسترش خطر پیش‌گیری می‌کنند.

بدن به کمک این موجودات، برای مبارزه با عناصر بیگانه، روش‌های مختلفی پیش می‌گیرد و در

---

۱. هر میکرون برابر با یک هزارم میلی‌متر می‌باشد.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۷

برابر هر جسم خارجی^۱، ماده‌ای برای بی‌اثر کردن آن به نام آنتی کوریا پادتن می‌سازد.^۲

«پادتن»هایی که در بدن ساخته می‌شود؛ انواع مختلفی دارد. بعضی از آن‌ها فقط برای متلاشی کردن جسم میکرب و از بین بردن آن است و برخی برای خنثی کردن سمّ حیوانات، سمّ حشرات و داروها، و برخی دیگر برای بی‌حرکت کردن میکرب‌ها به کار می‌رود و قسمتی دیگر برای ته‌نشین کردن مواد سمّی و میکربی و نوعی در هنگام ورود گلبول‌های قرمز

---

۱. آنتی ژن یا پادتن.

۲. چگونه ساخته‌شدن «آنتی کورها» و ماهیت شیمیائی آن‌ها، مسائل پیچیده‌ی علوم فیزیولوژی و بیوشیمی است.

۸ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

یگانه - به وسیله‌ی تزریق خون غیر همجنس -
ترشح می‌گردد.

نکته جالب این‌که: بدن قادر است در برابر
هرگونه ماده‌ی خارجی؛ - حتی چیزهایی که تاکنون
علم موفق به کشف آن‌ها نشده است - پادتنی
متناسب بسازد.^۱

۲- رئیس رصدخانه‌ی لئون در کوه پالومار - در
اتازونی - می‌گوید: «تا وقتی که دوربین رصدخانه‌ی
پالومار را نساخته بودند؛ وسعت دنیایی که به نظر ما
می‌رسید؛ بیش از پانصد سال نوری^۲ نبود ولی این

---

۱. فیزیولوژی گایتون.

۲. سال نوری یعنی مسافتی که نور در یک سال طی می‌کند.
سرعت سیر نور در هر ثانیه ۳۰۰ هزار کیلومتر است.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۹

دوربین وسعت دنیای ما را به هزار میلیون سال نوری رسانید و در نتیجه میلیون‌ها کهکشان جدید کشف شد که بعضی از آن‌ها هزار میلیون سال نوری با ما فاصله دارند. ولی بعد از فاصله‌ی هزار میلیون سال نوری، فضای عظیم، مهیب و تاریکی به چشم می‌خورد که هیچ‌چیز در آن دیده نمی‌شود؛ یعنی روشنایی از آنجا عبور نمی‌کند تا صفحه‌ی عکاسی دوربین رصدخانه را متأثر کند. ولی بدون تردید، در آن فضای مهیب و تاریک، صدها میلیون کهکشان وجود دارد که دنیایی که در سمت ماست با جاذبه‌ی آن کهکشان‌ها، نگهداری می‌شود.

تمام این دنیای عظیمی که به نظر می‌رسد و دارای صد هزار میلیون کهکشان است، جز ذره‌ای

۱۰ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

کوچک و بی‌مقدار از یک دنیای عظیم‌تر نیست و
هنوز من اطمینان ندارم که در فراسوی فضای آن
دنیای دوم، دنیای دیگر نباشد»^۱.

پیشوای ما امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) فرمود:

«پروردگارا!

از ما بر نمی‌آید که به ژرفای عظمت و شکوه تو
پی بریم، جز آن‌که بدانیم، تو زنده و بر خویش
استواری، تو را خواب‌زدگی و خواب فرانمی‌گیرد.»
(هیچ) فکری به تو نمی‌رسد، و (هیچ) چشمی
تو را در نمی‌یابد و درمی‌یابی تو چشم‌ها را و شمار
عمر همگان را می‌دانی و بر همه چیز چیره و توانایی.

---

۱. مجله‌ی علم و زندگی، از مجلات اروپای غربی.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۱۱

باآنکه از آفرینش تو چیزی درک نکرده‌ایم،
بدین گونه از توانایی تو در شگفتیم و آن را به
عظمت و چیرگی بسیار تو می‌ستاییم. و حال آنکه
آنچه از ما پنهان مانده است و چشم‌هامان را یارای
دیدن آن نیست و خردمان بدان نمی‌رسد و پرده‌های
غیبی بین ما و بین آن‌ها در میان است؛ بسی بزرگ‌تر
است.»^۱

آری، توانایی بی‌مانند خدا، همه‌چیز را به وجود
آورده است و هیچ‌چیز از حوزه‌ی چیرگی او بیرون
نیست.

دنیای موجود، به خواست خداوند وجود دارد و
تا هر هنگام که بخواهد، بر جای خواهد ماند.

---

۱. نهج‌البلاغه‌ی فیض‌الاسلام، خطبه‌ی ۱۵۹، ج ۳، ص ۴۹۳.

۱۲ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

ستارگان و ماه و خورشید و سایر سیارات به قدرت او می‌گردند و می‌چرخند و نظام بدیع جهان، همه، به دست اوست؛ هرگاه بخواهد می‌تواند آن را دگرگون سازد و نظامی نوین به وجود آورد. چنین نیست که جهانی به وجود آورده و از آن دست کشیده باشد. چرخش و بالش و تپش و وجود و دوام هر چیز به خواست و نظر اوست؛ هیچ بی‌خواست او، نه پدید می‌تواند آمد و نه می‌تواند ماند؛ پس پدیدآورنده و نگهدارنده و ناظر و حاکم خداست.

نظامی فرا طبیعی

درست است که خداوند در این جهان، نظامی طبیعی نهاده که بر اساس آن می‌توان محاسبه کرد و یا حدس زد و آینده‌ی حوادث را پیش‌بینی کرد اما در

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۱۳

پاره‌ای موارد؛ خداوند جلوه‌ای از قدرت گسترده‌ی خویش را می‌نمایاند و به خواست خویش، نظامی برتر به وجود می‌آورد که بر نظام طبیعی حاکم است. نمونه‌های این نظام برتر، در تاریخ و نیز در زندگی روزمره به چشم می‌آید.

در این موارد می‌بینیم که چگونه دست خداوند در امر جهان، در کار است: گاه افتادگان را بر می‌فرازد و گاه عزیزان را خوار می‌سازد...

از همین رو، آنان که به خدای توانا ایمانی استوار دارند، هیچ‌گاه در زندگی نومید نمی‌شوند و در هر وضع که قرار گیرند، باز در ظلمات سینه‌ی اندوهگینشان، شعله‌ای از امید، می‌درخشد و دل گرم

۱۴ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

می‌دارند که به یاری خداوند بتوانند، خود را نجات
بخشند...

داستان موسی و فرعون را همه خوانده یا
شنیده‌ایم:

فرعون در ستمگری هم‌تا نداشت؛ پسرهای
بنی‌اسرائیل را می‌کشت تا «موعود بنی‌اسرائیل» که
شنیده بود تاج و تخت او را بر هم خواهد زد به دنیا
نیاید. می‌پنداشت که با این تدبیر، پافشاری‌ها و بر
اساس نظام طبیعی می‌تواند جلو یارایی خداوند را
بگیرد!

اما تلاش‌های او، چون نقش بر آب، بیهوده بود:
سرانجام مولود موعود به جهان چشم گشود!

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۱۵

به مادر آن کودک الهام شد که او را در جعبه‌ای
بگذارد و به آب نیل بسپارد...

نیل، او را به قصر فرعون برده چشم همسر
فرعون بر آن افتاد. جعبه را از آب گرفت. و چون
کودک را در آن دید از فرعون خواست تا او را به
فرزندی بپذیرد. فرعون پذیرفت. دست قدرتمند
خداوند، مولودی را که فرعون از او بیم داشت؛ در
دامان خود فرعون حفظ کرد تا بالید و درخشید و
تاج و تخت فرعون را از هم پاشید.

نیز، قدرت خداوند، تلاش‌ها و تدبیرهای
تباه آلوده‌ی برادران یوسف را بی‌ثمر ساخت و
یوسف در چاه افتاده را تا ماه برآورد... و به مقام
عزیزی مصر رسانید...

۱۶ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

کفار مکه هم پیمان شده بودند که پیامبر عزیز
اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را از میان بردارند، دست به آزار مسلمانان
زدند و حتی پیامبر و یارانش را چند سال در «شعب
ابی طالب»^۱ محاصره اقتصادی کردند...

و سرانجام بر آن شدند که شخص پیامبر را
بکشند و می‌پنداشتند با این حيله‌ها و تدبیرها، کاری
از پیش می‌توانند برد، اما اراده‌ی خداوند و قدرت او،
پیامبر را نگهداشت و روز بروز بر پیشرفت اسلام
افزود و قریش و مشرکین را خوار کرد.

آنچه برشمردیم و نمونه‌های دیگر، ما را به این
حقیقت رهنمون می‌گردد که نظام جهان موجود، در
دست و قدرت خداست و همه‌کاره‌ی جهان اوست؛

---

۱. دره‌ای از کوه‌های مکه.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۱۷

هرگاه که بخواهد و مصلحت باشد، می‌تواند نظام دیگری که حاکم بر نظام طبیعی و عادی است، به وجود آورد.

اکنون عقل و فطرت فرمان می‌دهد که: در پیشگاه این قدرت عظیم و نیز مهربان، کرنش و نیایش کنیم و آنچه رسم عبودیت است به‌جای آوریم و از مخالفت با آفریننده‌ی خود بپرهیزیم.

دست قدرت پروردگار، ما را از منزل‌های گوناگون و مراحل مختلف عبور داده و به این مرحله از استعداد و عقل رسانده؛ آیا سزاوار است که او را فراموش کنیم؟

کسی که خدا را بشناسد و بداند که چنین پشتیبان دانا و توانایی دارد از هیچ مشکلی

۱۸ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

نمی‌هراسد. پیچیده‌ترین گرفتاری‌ها و مشکل‌ترین پیش آمدها، در نظر او قابل حل است و در نتیجه با عزمی خلل‌ناپذیر که از ایمان به خدا سرچشمه می‌گیرد؛ برای رسیدن به هدف، می‌کوشد و از هیچ مانعی ترس ندارد. زیرا خود را در سایه‌ی نیرویی عظیم می‌بیند که توانایی دارد او را بر مشکلات پیروز کند.

ایمان به خدا و قدرت بی‌مانند او، پیامبر گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را واداشت تا یک‌تنه در برابر گروه‌های بزرگ و پیش‌آمده‌ای سخت بایستد و برای استوار ساختن بنای یکتاپرستی و برنامه‌ی زندگی؛ با تمام مشکلات مبارزه کند و به این وسیله مکتب انسانیت و فضیلت را بنیان گذارد.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۱۹

انسانی که قلبش از ایمان به آفریدگار جهان
لبریز است و از عشق به حق، موج می زند؛ هیچ گاه
خود را تنها و دلسرد و بی امید نمی انگارد و همواره
نور خدا زوایای دل او را روشن می سازد.
بدیهی است، چنین انسانی با شور و حرارت هر
چه بیشتر خود را برای زندگی بهتر و پرفضیلت تر
آماده می سازد.

تنها خدا را پرستشگریم

از روزی که بشر به عرصه خاک پای نهاد، همواره به
دنبال فهم علت و مبدأ موجودات بوده و هست و این
اقتضای سرشت و فطرت پاک اوست که علت و مبدأ
اصلی را می جوید تا او را پرستش کند.

۲۰ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

انسانی که دور از غوغای اجتماع و عادات و رسوم نیاکان به سر می‌برد؛ نخستین بار که به پیرامون خویش چشم می‌گشاید؛ زمین و آسمان، روز و شب، خورشید، ماه، ستارگان، طلوع و غروب آن‌ها را می‌بیند. وزش باد، ریزش باران، تغییر فصل‌ها، رشد و بارور شدن گیاهان و درختان را مشاهده و جانوران گوناگون، حرکت، رشد، تغذیه، تولیدمثل و مجهّز بودنشان را به آنچه در زندگانی لازم دارند...

به خود بازمی‌گردد دست، پا، چشم، گوش، بینی، دهان، دندان و عضوهای دیگر را می‌نگرد که هر یک به کاری می‌آیند و همه هدف واحدی را که زنده ماندن است تعقیب می‌کنند.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۲۱

آنگاه که در چگونگی ارتباط آن‌ها با یکدیگر می‌اندیشد و درمی‌یابد که در سرتاسر آن‌ها یک نوع همبستگی و یکپارچگی وجود دارد به طوری که همه آن‌ها دستگاه واحد هماهنگی را تشکیل می‌دهند که نظام واحدی در آن حکم فرماست و در این نظام هماهنگ و واحد این خصوصیات جلب توجه می‌کند:

الف - پدیدآورنده و سازنده‌ای باید داشته باشد زیرا این نظم و هماهنگی شگرف نمی‌تواند مولود تصادف کور و کر باشد.

ب - از آفرینش مجموع آن و هر یک از اجزاء آن - از جمله انسان - هدفی در کار بوده و به بازیچه آفریده نشده است.

۲۲ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

ج - آفریننده‌ی چنین دستگاهی، توانا و بزرگ است و تعظیم او لازم. پس باید در پیشگاه با عظمتش سر تعظیم فروآورد و او را پرستش و عبادت کرد.

د - این آفریننده‌ی بزرگ، به همه‌ی اجزای این دستگاه، دانا و به آنچه در آن روی می‌دهد، و از آن جمله بر اعمال بندگان آگاه و بر هر چیز محیط است. بنابراین انسان برای پرستش خدای خویش به هیچ واسطه‌ای احتیاج ندارد و عبادت باید مستقیماً برای خدا انجام گیرد و پرستش واسطه‌هایی از قبیل فرشتگان، ستارگان، بت‌ها، اولیاء و پاکان، ناروا و نابجاست.

درس‌هایی از اصول دین، شماره ششم / ۲۳

علل انحراف بشر از یگانه پرستی

آنچه گفته شد اقتضای طبیعت و سرشت انسان درست اندیشی است که هنوز فکرش به عادات و رسوم غلط محیط‌ها، و تقلید و بدآموزی خانواده‌ها، آلوده نشده باشد و معنای این که می‌گوییم: اقتضای سرشت و فطرت بشر این است که یگانه پرست باشد همین است، اما اینکه چگونه بشر از شاهره فطرت به بیراهه‌ی شرک افتاد؛ علل گوناگونی دارد که برخی از آن‌ها را یادآور می‌شویم:

۱ - بعضی از بت پرستان می‌گفتند: «چون

خداوند از دسترس عقل و اندیشه‌ی ما خارج است و هیچ‌گونه جهت و سویی ندارد تا بدان «سو» روی کنیم و او را از آن «جهت» پرستش نماییم؛ ناچار

۲۴ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

اشیاء و اشخاصی را که در پیشگاه او قرب و احترامی دارند می‌پرستیم تا آن‌ها از ما خشنود شده میان ما و خدا واسطه شوند و ما را به او نزدیک کنند.»

اینان از این نکته غافل بودند که اگرچه خداوند جهت و «سو» ندارد ولی به همه چیز محیط است و در همه جا هست بنابراین به هر جا، رو کنیم ذات پاک خداوند روبروی ماست و می‌توانیم بی‌واسطه با او سخن بگوییم و بر آستان بلندش سر تعظیم فرود آوریم.

«...فَأَيْنَمَا تَوَلَّوْا فَثَمَّ وَجْهَ اللَّهِ ...»^۱

۲ - گاهی نیز پس از مرگ یکی از بزرگان قبیله که مورد احترام و تعظیم افراد قبیله بود به‌عنوان

---

۱. قرآن کریم سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۱۵.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۲۵

یادگار و احترام و بزرگداشت، مجسمه‌ای از او می‌ساختند و ضمن عبادت پروردگار به آن‌هم می‌نگریستند، سپس به تدریج توجه از خدا قطع می‌شد و احترام مجسمه صورت پرستش به خود می‌گرفت و به بت‌سازی و بت‌پرستی تبدیل می‌گردید. چنانکه در تاریخ می‌خوانیم که پسران قابیل برای یادبود بزرگ خود (ود) مجسمه‌ای به یاد او ساختند اما کم‌کم کار احترام به جایی رسید که در برابر آن پیشانی به خاک نهادند و آن را پرستیدند.^۱

۳ - بشر به پاره‌ای از موجودات، به علت

منافعی که برای وی دارند احترام می‌گذاشت و آن‌ها را به جهت همان منافع، جلوه‌گاه خداوند می‌شمرد؛ و

۲۶ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

همین احترام کم کم به صورت عبادت و پرستش درمی آمد. و پرستش آفتاب و آتش در میان ایرانیان قدیم یا آریایی های هند باستان از این قبیل بود. این پندارها و نظایر آن موجب شد که آیین شرک و بت پرستی در دنیا پدید آید و چون نسل های بعد در پندارها و عقاید نیاکان خود دقت نکردند و نیندیشیدند از فطرت توحید به بیراهه ی شرک افتادند و سرگردان شدند.

مبارزه ی ادیان با شرک

ادیان آسمانی همواره در بازگرداندن مردم از بیراهه ی شرک به شاهراه توحید، تلاش کرده اند. قرآن کریم تلاش پی گیر پیامبران بزرگ را در برانداختن شرک

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۲۷

و توجّه دادن مردم به خدای یگانه ذکر می‌کند و می‌ستاید.

از جمله درباره‌ی حضرت ابراهیم علیه السلام می‌فرماید:

که وی به مردم سرزمین خویش فرمود:

این پیکره‌ها چیست که می‌پرستید؟

گفتند: ما پوینده‌ی همان راهیم که پدران ما، در

آن از پیش‌تر، گام نهاده و پویا بوده‌اند.

ابراهیم فرمود: شما و پدرانتان در گمراهی

آشکاری بوده‌اید.

و در پیش‌خود، بر آن شد که آن کم‌خردان را از

راه آموزش سمعی و بصری آگاه و بینا سازد.

۲۸ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

و بدین منظور یک روز به بتخانه داخل شد و
بت‌ها را با تبر شکست. مردم چون آگاه شدند سخت
برآشفتند و به او گفتند: آیا تو با خدایان ما چنین
کرده‌ای؟

ابراهیم پاسخی گفت: که آنان از همان پاسخ به
بیهودگی آیین و پندار خویش پی بردند، فرمود: از
خود آن‌ها بپرسید.

آنان در خود فرو رفتند؛ پس از اندیشه‌ای با
شرمساری گفتند: تو خود می‌دانی که اینان سخن
نمی‌گویند. فرمود: پس چرا این ناتوانان را که حتی

درس‌هایی از اصول دین، شماره ششم / ۲۹

نمی‌توانند از خود دفاع کنند می‌پرستید؟ چرا درست
نمی‌اندیشید؟^۱

این رهبران بزرگ همواره به انسان‌ها یادآور
شده‌اند که در هر حال و هر جا می‌توان بدون واسطه
با خدا ارتباط برقرار ساخت، و باید تنها در برابر
پیشگاه با عظمت خدا سر تعظیم فرود آورد.

و در عبادت جز خدای متعال، هیچ‌کس و
هیچ‌چیز را به‌هیچ‌عنوان نباید در نظر گرفت و
پرستش و عبادت باید تنها برای خدا باشد و بس.
حتی اگر در عبادتی کمترین توجهی به غیر خدا باشد
یعنی عبادت هم برای خدا و هم به خاطر آن غیر

---

۱. استفاد از قرآن کریم، سوره‌ی انبیاء آیه‌های ۷۰-۵۱

سوره‌ی صافات آیه‌های ۹۸-۸۲.

۳۰ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

انجام گیرد ذره‌ای از آن در درگاه خداوند قبول نمی‌گردد.

پی آمدهای توحید

۲ - آزادگی و شخصیت

کسی که خدا را یکتا می‌داند و ایمان دارد که او بر همه چیز دانا و تواناست. و تمام موجودات ساخته و پرداخته او هستند؛ هیچ‌گاه در برابر این و آن به تملق و چاپلوسی نمی‌پردازد و نیرومندترین قدرت‌ها و شکوهمندترین ثروت‌ها نمی‌تواند او را به بندگی و کوچکی و کرنش وادارد و تنها در پیشگاه خدای یکتاست که سر می‌سپارد و سجده می‌کند و در برابر عظمت اوست که پیشانی بر خاک می‌نهد.

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۳۱

ایرانیان قدیم، پادشاهان دیکتاتور و خودسر را
مظهر خدا می‌دانستند و در برابر آنان بی‌چون و چرا
تسلیم می‌بودند و از آزادی و حریت فردی و
اجتماعی بی‌بهره می‌ماندند.

هنگامی که نماینده عرب در جنگ قادسیه^۱ با
سردار ایران ملاقات کرد، بدون اعتنا به تشریفات و
تجملات زندگی ایرانیان بر روی زمین نشست و در
پاسخ او که هدف اعراب را می‌پرسید، گفت: خدا ما
را برانگیخته است تا مردم را از بنده پرستی به

---

۱ . قادسیه اسم محلی است در عراق، در ۱۵ فرسخی شهر
کوفه که در سال ۱۶ هجری در آنجا بین مسلمانان و ایرانیان،
جنگی اتفاق افتاد. (معجم البلدان، ج ۴، ص ۲۹۲، ۲۹۱).

۳۲ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

خداپرستی، از تنگنای جهان به فراخنای آزادی و از
جور ادیان (باطل) به عدل اسلام، دعوت کنیم...^۱

۲ - عدالت واقعی و جهانی

در سایه‌ی توحید همه‌ی خداپرستان چاره‌ای
جز پیروی از قانون الهی که بر اساس حکمت و عدل
تنظیم شده است ندارد بدیهی است پیروی از قانون
موجب گسترش عدالت واقعی خواهد شد و هرگونه
ظلم و تجاوز از بین خواهد رفت.

به‌عکس، بت‌پرستان و مشرکان هیچ‌گاه
نمی‌تواند بین خود عدالت واقعی را برقرار سازند زیرا
هر قبیله و دسته‌ای برای خود خدایی ممتاز از خدایان
دیگر انتخاب می‌کند و به اعتماد خدایی او به خود

درسهایی از اصول دین، شماره ششم / ۳۳

جرئت می‌دهد که دست تجاوز به‌سوی سایرین دراز کند و بدین ترتیب عدالت واقعی از بین می‌رود و جهل و تفرقه و زورگویی و ستمگری جانشین آن می‌گردد.

نتیجه آن‌که یکتاپرستی - به معنای واقعی - انسان را آزاد، پاک اندیش، متحد و آسوده‌خاطر تربیت می‌کند و در کلاف پیچیده‌ی ظلم و تجاوز و اختلاف در نمی‌پیچد.

و از همین جاست که رمز این گفتار بر ما روشن می‌گردد که:

قولوا لا اله الا الله تفلحوا

از صمیم دل بگوئید: جز خدا معبودی نیست. تا رستگار شوید.

۳۴ / یگانه در چیرگی و توانایی، تنها خدا را پرستشگریم

پایان